

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3445

Vragen van het lid **Hachchi** (D66) aan de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie over *de ontwikkelingen in de stroomprijs op Bonaire* (ingezonden 14 augustus 2012).

Antwoord van minister **Verhagen** (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie), mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 14 september 2012).

Vraag 1

Kunt u de ontwikkeling in de stroomprijs op Bonaire de voorbije jaren schetsen, en aangeven in welke mate deze verandert als gevolg van de recente arbitrage-uitspraak in het conflict tussen het Water en Energiebedrijf Bonaire N.V. (WEB) en Ecopower? In welke mate waren bij het aangaan van de relevante leveringsovereenkomsten de risico's van een dergelijke ontwikkeling bekend? Wat betekent de uitspraak voor de financiële situatie van het eiland, als er geen sprake zou zijn van het doorgeven van prijsstijgingen aan de inwoners?

Antwoord 1

Op dit moment geldt de wet Elektriciteitsconcessies BES. Het bestuurscollege is op grond van de wet bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Sinds juli 2010 zijn de tarieven echter niet meer aangepast. In de kern bestond het conflict eruit dat WEB het niet eens was met de manier waarop Ecopower de prijs van de elektriciteitsproductie berekende, onder andere ten aanzien van de doorberekening van (gestegen) kosten voor de inkoop van olie, en de door Ecopower gevraagde prijs niet betaalde. Het geschil is dus ontstaan door afwijkende interpretaties van de leveringsovereenkomsten, die ten tijde van het aangaan daarvan niet konden worden voorzien.

Indien binnen een redelijke termijn de werkelijke kosten voor de productie, distributie en levering van elektriciteit niet doorvertaald worden in het tarief dan ontstaat, als andere maatregelen uitblijven, een situatie waarbij WEB steeds moeilijker aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen.

Vraag 2

Staat u nog steeds achter uw uitspraak in het algemeen overleg van 30 januari jl. dat het doel is om de tarieven voor elektriciteit bij wijzigingen in de levering «gelijk te houden» door de toepassing van windenergie en de verlaging van de beheerskosten? Kunt u aangeven welke toezeggingen u

gedaan heeft met betrekking tot eventuele prijsstijgingen wat energie betreft in de richting van het eilandsbestuur van Bonaire?

Antwoord 2

Duurzame energieopwekking tegen redelijke tarieven is het beleid van het Openbaar Lichaam Bonaire. Ik deel dat beleid. Op de eilanden van Caribisch Nederland kan door het bijzonder gunstige windklimaat enerzijds, en de hoge fossiele referentieprijs anderzijds, met windenergie elektriciteit op rendabele wijze worden opgewekt. Daarvoor zijn in beginsel geen verdere overheidsfinanciering of subsidies nodig. Op Bonaire wordt door het bedrijf Ecopower op commerciële basis (gemiddeld) ca. 35% van de elektriciteit opgewekt door middel van windenergie.

In het kader van de totstandkoming van een regulerend kader zijn mijn collega van I&M en ik voornemens om in de wet vast te leggen dat tarieven voor de elektriciteit- en watervoorziening op een efficiënte en kostendekkende wijze tot stand moeten komen. Daar komt ook toezicht op. Daarom wil ik samen met mijn collega van I&M eraan bijdragen dat de acuut noodzakelijke tariefstijging voor elektriciteit en water voorshands kan worden beperkt. Hoe dat kan worden gedaan, is nu onderwerp van overleg.

Vraag 3

Kunt u aangeven wat het aandeel van de energiekosten nu is als onderdeel van de kosten voor het levensonderhoud op Bonaire en hoe dit zich ontwikkelt naar aanleiding van de arbitrage-uitspraak, als de prijsstijging ten laste komt van de afnemers van energie op het eiland? Hoe verhoudt dit aandeel zich tot andere eilanden in de Caribische regio?

Antwoord 3

Op dit moment is het tarief dat WEB in rekening brengt aan huishoudens circa USD 0,33 kWh. De vraag hoeveel energie gemiddeld door huishoudens wordt gebruikt, is neergelegd bij WEB. Uit de informatie die ik heb ontvangen blijkt dat een gemiddeld huishouden circa 4 500 kWh aan elektriciteit gebruikt. Dit betekent dat men op Bonaire op dit moment gemiddeld circa USD 1 500,- betaalt voor elektriciteit. Dit is een bedrag exclusief de uitkomsten van de arbitrage en eventuele aanvullende investeringen die in het net moeten worden gedaan. Daarbij teken ik aan dat huishoudens die niet beschikken over airconditioning in de regel een lagere energierekening zullen hebben. Zoals aangegeven in paragraaf 3 wil ik samen met mijn collega van I&M eraan bijdragen dat de acuut noodzakelijke tariefstijging voor elektriciteit en water voorshands kan worden beperkt.

Op de website van het energie- en waterbedrijf van Curaçao staat vermeld dat het elektriciteitstarief, afhankelijk van de hoeveelheid verbruik, varieert tussen de USD 0,36 en USD 0,44 per kWh. De tarieven op Saba en Sint Eustatius, waar thans wordt gewerkt aan de totstandkoming van zelfstandige energiebedrijven, liggen in vergelijking met de huidige tarieven op Bonaire op een hoger niveau. Op de bovenwindse eilanden heb ik het voornemen de energievoorziening te verduurzamen door het plaatsen van een aantal windturbines op elk van de eilanden. Dit heeft een aanzienlijk drukkend effect op de tarieven.

Vraag 4

Zijn er mogelijkheden voor nieuwe toetreders om de concurrentie aan te gaan met de gevestigde partijen op het vlak van energielevering aan de inwoners van Bonaire? Zo nee, wat zijn de belangrijkste drempels daarvoor, en zouden deze weggenomen kunnen worden?

Antwoord 4

Op dit moment is er geen concurrentie op Bonaire. Noch in de productie, de distributie of de levering van energie. Dit is niet ongebruikelijk in relatief kleine, insulaire economieën. In het kader van de totstandkoming van een regulerend kader wordt dit onderwerp nader bekeken.

Vraag 5

Ziet u in decentrale opwekking van energie een kans voor een goedkopere energielevering op Bonaire? Welke technologische en praktische mogelijkheden zijn daartoe beschikbaar, gelet op de beperktere fiscale stimulans daarvoor in vergelijking met andere delen van het Koninkrijk?

Antwoord 5

Op de eilanden van Caribisch Nederland kan door het bijzonder gunstige windklimaat enerzijds, en de hoge fossiele referentieprijzen anderzijds, met windenergie elektriciteit op rendabele wijze worden opgewekt. Daarvoor is geen verdere overheidsfinanciering of subsidie nodig. Overigens zijn op de eilanden wel de (fiscale) investeringsregelingen EIA en MIA van kracht. Op Bonaire wordt door het bedrijf Ecopower op commerciële basis (gemiddeld) ca. 35% van de elektriciteit opgewekt door middel van windenergie. Voorts zijn door het ministerie van EL&I gefinancierde projecten uitgevoerd op het gebied van zonne-energie en elektrisch rijden. Op de bovenwindse eilanden heb ik het voornemen de energievoorziening te verduurzamen door het plaatsen van een aantal windturbines op elk van de eilanden. Decentrale duurzame opwekking van energie zou in aanvulling hierop een bijdrage kunnen leveren aan het reduceren van de kostprijs van elektriciteit. Ik onderzoek de mogelijkheden hiervoor en kom daarop ook terug bij de hoofdlijnen voor een regulerend kader.

Vraag 6

Ziet u in de arbitrage-uitspraak redenen voor wijzigingen in het beleid ten aanzien van de energielevering op Bonaire?

Antwoord 6

Op dit moment geldt de wet Elektriciteitsconcessies BES. Het bestuurscollege is op grond van de wet bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Het bestuurscollege stelt ook de hoogte van het tarief vast. Door de invloed die het bestuurscollege op de hoogte van de tarieven kan hebben, heeft een situatie kunnen ontstaan waarbij een tariefstelling tot stand kan komen die lager is dan de werkelijke kosten. De bestuurscolleges van de BES hebben dit zelf ook erkend en aan het ministerie van EL&I gevraagd om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een nieuw regulerend kader. Mijn opvatting is dat binnen dat regulerend kader, toegesneden op de specifieke situatie op de eilanden, uitdrukking moet worden gegeven aan de doelstellingen die ook in Nederland aan het energiebeleid ten grondslag liggen: betaalbaar, betrouwbaar en schoon en met inbegrip van passend toezicht. Daarbij past dat prijzen tot stand komen als weerspiegeling van de kosten die aan de energievoorziening zijn verbonden.

Vraag 7

Ligt de wettelijke eindverantwoordelijkheid voor de regulering van de energielevering op Bonaire bij het eilandsbestuur of bij de Rijksoverheid?

Antwoord 7

De minister van EL&I is politiek en bestuurlijk verantwoordelijk voor de energievoorziening op Caribisch Nederland, alsmede voor wetgevende regulering op dat terrein. In de wet Elektriciteitsconcessies BES is een deel van de bevoegdheden betreffende de energievoorziening gedelegeerd aan het lokale bestuur.